

Література:

1. Anetta Breczko Prawo a moralność w teorii i praktyce wczoraj i dziś (zarys wykładu). Białystok: Temida 2, 2004. 136 с. URL: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/14150/1/A_Breczko_Prawo_a_moralnosc_w_teorii_i_praktyce_wczoraj_i_dzis.pdf (дата звернення 02.01.2025).
2. Бащук С.Г. Правова активність: поняття, структура та види : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2014. 23 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7757/1/Bashuk_2014.pdf (дата звернення 02.01.2025).
3. Довганич В.А. Правовий менталітет як форма суспільної правосвідомості. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право*. Івано-Франківськ, 2024. Вип.17(29). С. 57-61. URL: DOI: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2024.17.29.57-62> (дата звернення 03.01.2025).
4. Павловська-Кравчук В.А. Правовий менталітет : поняття, особливості і його вплив на правотворчі процеси : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2012. 194 с.
5. Парута О.В. Просоціальна правова активність особи. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. Львів, 2018. Вип. 7. 73 URL: DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-7611-2018-07-08> (дата звернення: 03.01.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-462-0-45>

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ ЯК ОДИН З КРИТЕРІЇВ ВСТУПУ ДО ЄС

Монаснко Антон Олексійович

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України*

*Інститут правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Інституційна спроможність органів влади є їх здатністю ефективно виконувати свої публічні функції за чинним законодавством, забезпечувати на території держави верховенство права, реалізовувати

відповідну державну політику, імплемувати акти права ЄС, а також гарантувати належне управління.

У контексті вступу до ЄС інституційна спроможність є фундаментальним критерієм для цього, оскільки без ефективних державних органів неможливе забезпечення виконання міжнародно-правових зобов'язань держави, що випливають із членства в ЄС.

Копенгагенські критерії, що були прийняті як висновок на засіданні Європейської Ради у червні 1993 року, визначають три ключові вимоги для вступу до ЄС:

- Економічний критерій: наявність функціонуючої ринкової економіки, здатної витримувати конкуренцію в ЄС.

- Політичний критерій: стабільність інституцій, які гарантують демократію, верховенство права, права людини та захист меншин.

- Правовий критерій: здатність приймати, впроваджувати та дотримуватися законодавства ЄС.

Інституційна спроможність органів влади прямо пов'язана з політичним і правовим критеріями, оскільки передбачає сильну державну службу, належне врядування, прозорість та ефективність публічної адміністрації.

Інституційна спроможність податкових органів є ключовим фактором для ефективного адміністрування податків і зборів, забезпечення надходжень до бюджету, протидії податковому шахрайству, боротьби з тіньовою економікою та створення сприятливого бізнес-середовища. Однак податкові органи України стикаються з численними викликами, які обмежують їхню ефективність і довіру з боку громадян та бізнесу.

Проблемами інституційної спроможності податкових органів в Україні є *недосконалість кадрової політики* (низький рівень професійної підготовки посадових та службових осіб, висока плинність кадрів через недостатню мотивацію (низький рівень заробітної плати), невиконання планів із щомісячним підвищенням показників наповнення бюджету, низька прозорість роботи); *корупція* (корупційні практики на різних рівнях податкових органів, неефективність внутрішнього контролю за діяльністю посадових та службових осіб, «відкати» за розблокування податкових накладних); *застаріла IT-інфраструктура* (недостатня цифровізація процесів податкового адміністрування, обмежена інтеграція баз даних між податковими органами та іншими суб'єктами владних повноважень); *слабка аналітична спроможність* (відсутність сучасних інструментів аналізу великих обсягів даних (Big Data), недостатнє використання ризик-орієнтованих підходів для податкових перевірок); *низький рівень довіри з боку громадян і бізнесу* (сприйняття податкових органів як

репресивного інструменту, а не сервісної служби; безпідставне віднесення суб'єктів господарювання до ризикових та безпідставне блокування податкових накладних; постійні зміни податкового законодавства, які створюють плутанину для платників податків); *непослідовність реформ* (часті зміни керівництва податкових органів та суперечливість у підходах до реформ).

Для покращення інституційної спроможності податкових органів в Україні доцільно провести запровадження ефективних конкурсів на посади державної служби, створити систему регулярного навчання та сертифікації, впровадити різноманітні стимули для зниження плинності кадрів, запровадити цифрові інструменти для моніторингу діяльності посадових та службових осіб податкових органів, створити незалежну антикорупційну службу в податкових органах, розробити та впровадити сучасні цифрові сервіси для платників податків, провести інтеграцію податкових баз даних із іншими базами, покращити аналітичну спроможність податкових органів через запровадження ризик-орієнтованих підходів у податкових перевірках, а також використання різноманітних аналітичних платформ для прогнозування податкових надходжень та виявлення ухилень від сплати податків.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-462-0-46>

СТРОК ЗВЕРНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Негара Родіон Віталійович

*доктор філософії (PhD) в галузі права,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Строк звернення до суду являє собою відповідний проміжок (період) часу, який є одночасно важливим як для здійснення конституційного права на звернення до суду, так і для захисту порушених прав, свобод та інтересів. Таке розуміння строку звернення до суду є прийнятним для усіх юрисдикцій. Не виключенням є і адміністративне судочинство, незважаючи, що його завданням передусім є ефективний захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів